

MAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 30—, za pol leta K 18—, za četrt leta K 9—, za mesec K 3—. Za Nemčijo celo leto K 40—, za ostalo tujino in Ameriko K 48.

Pozamezna številka 14 vin.

Št. 109.

V Ljubljani, sreda dne 15. maja 1918.

Leto II.

Skrb za mladino ali pridige?

Desetisočev mladih delavcev je zaposlenih v vojni industriji. Petnajst- in šestnajstletni dečki ter deklice opravljajo sedaj dela, katera so v mirnih časih oskrbovali dorasli možje. Delajo po devet, deset, v nepretrganih obratih celo po dvanaest ur na dan. Nih mladostni organizem je ogrožan s trikratno nevarnostjo: slaba hrana, čezurno delo in z dimom ter strupom prepojeni tovarniški vzduh. V kritični mladostni starosti so izpostavljeni brez varstva hravnih nevarnosti v tovarni. Kako skrbno paži buržoazija na svoje otroke ravno v tej starosti! Naravnost hladnjokrvno gleda, kako je vsa ljudska mladina izpostavljena najhujšim telesnim in hravnim nevarnostim!

Toda tako je buržoazija ravnodušna napram herodijski moritvi otrok v vojni industriji, tedaj bi vsaj državi ne bilo všečno, ako so vsa mlada generacija, vse delavine in brambene moči bodočnosti ogrožene. V resnici, vojno ministrstvo se je odločilo, da priskoči z močno roko delajoči mladini na pomoci in dodeli varstvo, katero ista takoj nujno potrebuje. Kot dokaz tega slavnega zanimanja naj služi naslednja naredba, ki je bila razglašena v čeških obratih za vojno dobavo:

Z odlokom vojnega ministrstva, oddelek 10, št. 54.962, od 1. marca 1918, odnosno z odlokom apostolskega vojnega vikarijata št. 12.025 iz leta 1918, se morajo vsi mladostni delavci (učenci) v podjetjih vsakogar drugo in četrto sredo v mesecu od 5. do 6. ure popoldne udeleževati verskih vaj. Te mlade delavce bo spremjal organ čudotvrega podjetja. Prva vaja se vrši dne 8. maja t.l.

Vojno ministrstvo ne more mladim delavcem zagotoviti zadostne hrane. Ne skrajša jim nih delavnega časa. Ne da jim vzgojevalnic in mladinskih shajališč. Toda nekaj jim da: verske vaje! Kooperatror bo otrokom dvakrat na mesec pobožno pridigoval, s tem se odstrani vsa škoda slabega prehranjevanja in čezurnega dela, vse nevarnosti telesnega izprijenja ter hravne posiroveločnosti. Pa naj kdo še poteče, da vojno ministrstvo ne skrbi za našo delajočo mladino!

Skrb vojnega ministrstva za blaginjo naše mladine je takoj velika, da je v potu svojega obraza celo pozabilo, da imamo v Avstriji tudi še postave. Morda vojnemu ministrstvu ne bo dovoljno neznamo, da imamo v Avstriji ustavo. Ako bi se to dejstvo moglo sicer lahko

prezreti, tedaj je vendar pred nekaj meseci petdesetletni jubilej naših državnih osnovnih zakonov spominjal na obstoj avstrijske ustawe. Ta staromodna ustaava namreč pravi: »Nihče se ne more siliti k cerkvenim obredom ali k udeležbi na cerkveno slavnost, v kolikor ni podrejen po postavi k temu upravičeni sili drugačega.« Nihče, tedaj tudi noben mladostni delavec v kakem obratu za vojne dobave. Vpraša se tedaj le, ako imamo morda kak zakon, ki upravičuje vojno ministrstvo ali njegove organe, da silijo mlade delavce vojne industrije k udeležbi na verske vaje. Pravice, ki pristojajo vojini upravi napram delavcem v obratih za vojne dobave, izvirajo iz zakona za vojne dobave in iz dveh § 14. odredib. V teh pravicah je, kakor vemo, dovolj povedanega. Toda nikjer v teh pravnih virih ne najdemo določbe, ki bi upravičevali vojno upravo, da sili mladostne delavce k verskim vajam. Odredba vojnega ministrstva je potem takem protipostavna. In zakoni ostanejo zakoni, četudi jih v svoji vnetnosti tehtajo še tako visoko nastavljene osebe. S tem sredstvom c. in kr. mladinske oskrbe tedaj ne bo več. Veselimo se od srca prizadevanja vojnega ministrstva, da boče varovati našo mladino. Toda naši mladini, kakor se nam zdi, so druge stvari mnogo bolj potrebne kakor pridige, n. pr. dobra hrana, krajišč delovni čas, primeren nadaljevalni pouk, mladinski domovi in igrišča. Tu je dela v izobliku in vojno ministrstvo bi tu svoje socialno politično zanimanje pokazalo, ne da bi prišlo v navskrižje s postavami.

O prosti trgovini.

Da bi prosta trgovina prav kmalu imela svoje prejšnje pravice, se trudijo povsod. V raznih taboriščih industrije in trgovine zahtevajo predvsem tudi za prehodno dobo hitro odstranitev dosedanjega prisilnega gospodarstva. Vprašanje je tako važno, zlasti je velikega pomena za bodoči gospodarski razvoj.

Prosta trgovina izvršuje v kapitalističnem gospodarskem rednu važno funkcijo, zakaj pri dobavi blaga in njega razdelitvi z veliko spremnostjo izvršuje svojo nalogu, toda sedaj manjka podlaga za to delovanje. Blagovna produkcija ima v mirnih časih tendenco, da se večinoma povzpne čez potrebo, tako da v visoko razviti državi ne more nastopiti daljše pomanjkanje v preskrbi trga. Ako tutpat primanjkuje to ali ono blago, tedaj more trgovina dopolniti manjkajoče, kajti že nagon k ponovnemu prometu

zadostuje, da se z večjim dovozem nstreže potrebi. Vojna je to izravnavanje trga odpravila, kajti čim bolj smo bili v preskrbi trga odtrgani od inozemstva in je lastna produkcija popuščala, tem brezpredmetne bi bilo kupljenje blaga v praznih zalogah. Pomanjkanje je zavladalo in neomejeno navijanje cen je postala potrebna posledica.

Cene so naraščale za vsako blago do take višine, da manj noviti niso mogli več kupovati. Nobenega drugega izhoda ni bilo, kakor da se prosta trgovina izloči pri nastaviti cen. Raditega najvišje cene, ki so po vrsti prišle za vsa živila v uporabo in kot daljnja posledica pa je bila zasega in razdeljevanje. Čim bolj se je praznil trg, tem silnejše je divjala špekulacija in nenasitno je postal poželjce po lajko doseglih dobičkov. Ako se enakomerna razdelitev živil pod pritiskom vojnega gospodarstva ne da doseči, tedaj ni to polom sistema, kakor se večkrat zatrjuje, temveč potrjenje stare izkušnje, da pomanjkanje in lakota pretrgata najtrdnejše vezi; prosta trgovina pa bi te sile še živahnje razpredela, in prišlo bi k obupnemu boju za prostor pri koritu.

Državni »socializem« ali vojni »socializem«, kakor se že sistem današnjega reda imenuje, razvija temeljno tendenco, katero smo živahnega zagovarjali, kajti je tako moremo do gotove stopnje lajje predočiti pomanjkanje živil. Ako bi bila naša oblastva kot tej nalogi, bi naša preskrba z živili bila mnogo bolja. Omenimo še, da tu ne gre za preizkušenje kake socialistične teorije, tudi ne državno-socialistične, ker gospodarski pogoji v vojni za to niso dani. Socializem hoče v organizacijo vriniti demokracijo kot upraviteljico. Pravzaprav ni v izdelovanju blaga končega pomanjkanja, temveč celo najvišje stopnjevanje. Državni socializem hoče zoper vzpostaviti birokracijo državnega aparata, da more z ohranitvijo kapitalistične produkcije uporabiti dobiček v interesu skupnosti. Toda tudi sam si more le ob visokem razvitu gospodarskih moči utrditi svojo pozicijo. Vojna daje za to razvojne možnosti le do gotove mecie.

Ali imamo kak interes na tem, ako z zagovorniki liberalne gospodarske teorije zahtevamo po vojni čim hitrejšo odpravo državnega socializma? Vseli bomo, ako bomo rešeni vojnega gospodarstva v vsaki obliki, in sicer kakor hitro mogoče. Toda ne prej, dokler se tržni položaj ne izboljša po dovezu. Kdaj to nastopi, še ne vemo.

V kolikor potrebujemo prekomorskega dovoza, je odvisno od tega, kako bomo blago po-

LISTEK.

0 narodih evropske Rusije.

Popisujelo nam Rusijo že nekaj časa kot karakteristično nepopisljivo zmes najrazličnejših narodov, ki ob prvih se nudečih prilikah streme, da pridejo do nacionalne osamosvojitve in neodvisnosti, tako da bi velika ruska država razpadla v nešteto malih držav. Res je, da živi mnogo različnih narodov v evropski Rusiji, in če bi hoteli na zemljevidu zaznamovati vsakega s posebno barvo, tedaj bi postal kričeče pisau. Tu prebivajo: Velkorusi, Malorusi, Poljaki, Rumuni, Leti, Liveci, Litavci, Nemci, Židje, Švedi, Finci, Estonci, Lapi, Samojedi, Sirenci, Permjeci, Tatari, Čuvaši, Kirkezi, Kalmiki, Grki, Kavkazi, Oseti itd. Če upoštevamo, da so vsi ti rodovi po večini kulturno zaostali, tedaj je sodba gotova. Zamišljamo se na celo vrsto pomilovalnih, podjarmljenih narodov, ki se prizadajo z vsemi sredstvi, da bi se rešili dol. odvisnosti. Kdor tako misli, ni na pravem potu. Ne samo, da močno precenjuje moč takozvane nacionalne misli — narod kot gonična sila političnega razvoja je sploh postranskega pomena — on prezre tudi številno sestavo in geografsko razdelitev ruskega naroda.

Osemdeset odstotkov prebivalcev evropske Rusije so po svoji narodnosti Rusi in le dvajset odstotkov so drugi tudi narodi. In ti tudi narodi prebivajo skoraj iz-

klučno na mejah države, krajevno in največkrat tudi kulturno ločeni drug od drugega — ne glede na Poljake — nacionalno v dobi časa obsojeni k poginu, a niso zmožni, da bi si prizadili nacionalno samostojnost v večji Rusiji in jo tudi ohranili.

Poljake moramo izločiti iz razmotrov; kulturne in naravne meje jih ločijo od prave Rusije; Poljska je most med Rusijo in zahodno Evropo. V ostalem pa je Rusija enotno ozemlje, naravno celotno ozemlje, ki bi svojo enotnost in celotnost ohranilo tudi takrat, če bi narodi, ki tam prebivajo, tvorili v resnici tako pisano mescino, kakršno si domnevamo.

To nam potrjuje že narava dežele same. Posebno dve lastnosti so za politični razvoj Rusije odločilnega pomena: njena obširnost in različna vzporednost gozdnih in stepnih pasov.

Vobče lahko pravimo: Rusija je enolična dolina, polkrajine različnega stika s kulturo z raznimi življenskimi pogoji, ki se stikajo, kakor je to tudi v zahodni Evropi. V nedoglednem prostoru izdeluje dežela jste produkte. Zato manjka glavni nagon k izmenjalnemu prometu, k trgovini; pogrešamo tudi zmisel za tehnični napredok, Rusija je kakor vsaka prostrana dolina, dežela popotovanja, ki ne tvori naravnih ovir. Kjer se človek v drugih deželah v boju za obstoj peha v svoji domovini za novimi sredstvi, da si ohrani življenje, da si poišče novih pridobitnih virov, tam Rus potuje, ker je prepričan, da

bo v drugi pokrajini zopet pridobil privajeno življenje.

Vse to pospešuje postanek narodno enotnega naroda, ne pa plemena. Radi obsežnosti, radi enoličnosti naselbinskih pogojev, radi lahkote, ob katerih ti narodi in plemena življarijo in se mešajo, je postal rusko slovansko to, kar je danes. Potem takem nastopa kemična spojitev iz najrazličnejših narodnih sestavin, kjer slovanski temeljni element še prevladuje, pač pa je sprejet mnogo lastnosti prevladujočih tujih elementov. Le na mejah države se ta proces naravno še ni izvršil, pričel se je pa tudi že tam.

Način in potek naseljevanja Rusije vplivata poleg obsežnosti še na naravno sestavo dežele. Na vožnji od izliva Volge do ledenega morja prepotuje pet črt: ozemlje, ki je skoro podobno puščavi, na to širok pas puste stepe, ki spominja na severoameriške prerije ali pa na južnoameriške pampase. Za stepo nastopi prehodni pas, v katerem najdeš tuintam gozdne otroke, ki se stekajo v obsežne gozdove posejane z njivami in travnikami. Niti pravzaprav ne vemo, kdaj prispremo v pravi gozdni pas, ki se razprostira dalje proti severu in prehaja v bližini polarnega kroga v gole tundre in močvirne stepne. Napol puste in tundrska puščava za naše opazovanje ne prihaja v poštev, ker so to ozemlja, na katerih ni zdravo prebivati, a prebiva ondi kljub temu siromašno in jako naseljeno ljudstvo.

(Konec jutri.)

rabljali in koliko potrebe po načinu uporabe in to ladij bo na razpolago. Prosta trgovina bi ne uvažala takoj potrebne sirovine in živila, temveč zagrabilo bi poljubno in brez načrta. Za cene produktov bo cdločilen vojni rok. Vožnje pa se bodo, ker se bo vsevprek povpraševalo, po blagu, poskočile ob prosti konkurenči najmanj na višino, ki jo je dozdaj doseglo angleško ladjevje. Ako v tuzemstvu odpravijo zasego živil in najvišje cene, bi jele zopet naraščati cene, ki bi prekašale današnje najvišje cene. Obenem pa moramo računati s tem, da bodo mezde padle in da začasno nastopi velika brezposelnost.

Raditega se kaže prisilno gospodarstvo odpraviti že v prehodnem gospodarstvu, kajti delavci in vsi manj imoviti sloji bi vsled visokih cen pri vseh potrebščinah prišli v naravnost obupen položaj. Vnelo bi se iznova zopet divje peljanje in lovljenje za vsakdanjimi potrebščinami, ki bi bilo mnogo hujše, kakor smo ga doživeli tekom vojne. V nasprotju z zagovorniki proste trgovine smatramo razširjenje prisilnega gospodarstva za neobhodno potrebo. Nemoč je, da se prepusti morski vožnji prostoz razpolaganje z ladjami in poljubno določitev voznine. To se zgodi šele, ko se orjaški naval v preskrbi trga nekoliko poleže. Vsačo čezmereno povpraševanje mora v prostem prometu dovesti k brezsilnosti in divjejemu navljanju cen.

Že ohranitev sedanjih cen bo na našo konkurenčno zmajočnost na svetovnem trgu neznansko neugodno vplivala in koliko bolj še, če bi namesto k pravim cenam, prešli k novemu povišanju cen. Kolikor se da zdaj pregledati, se ni batiti, da bi tudi na svetovnem trgu nastopilo pomikanje blaga, kakor ga imamo sedaj. Nizke cene v Argentiniji dokazujojo, da so tam velike zaloge, katere se sedaj ne morejo oddati. Iz Avstralije prihajajo enako ugodna poročila. Seveda se danes še ne da pregledati, če ne bodo te zaloge, ko se zatečejo tja vse izstradane dežele, prehitro izginile.

Ako pustimo v preskrbi s sunčinami prostoz trgovino, potem bi se mali obrt pač potisnil skoro na stran in obdržati bi se mogla le kapitalistično močna podjetja že zaradi dobave surovin. Upam, da nam v prehodnem gospodarstvu ne pojde tako kakor v vojnem, da prihajajo vse odredbe najnajnejše potrebe navadno prepozno. Z našim gospodarstvom je vedno takto kakor s težko bolnim, ki se mora zdraviti še kot rekonvalescent, ker potrebuje še vedno podpore dokler se ne more zopet prostoz kretati.

plinskim granatam, potem pa tudi iz haških komisijskih posvetovanj, kjer se je izrecno povdarjalo, da se uporaba strupa ne more zjednačiti s plinskim granatami, ker jim v razliku s strupom popolnoma nedostaja zavratni moment. Tudi pod točko e) našedenega člena 23, ki prepoveduje uporabo bojnih sredstev, ki povzročajo po nepotrebnem bolečine, ne spada uporaba plinskih granat, kajti točka e) zadeva samo izstrelke, ki bolečine vojakov za boj nesposobnih samo po nepotrebi povrašujejo. To je slučaj pri dum-dum-patronah, ki ne dosegajo samo bojne nezmožnosti, marveč, ki povzročajo tudi bolečine, ki so v svrhu dosege nezmožnosti nepotrebne. Plinske granate pa povzročajo samo take bolečine, ki so pogojene po taktični svrhi. Treba bi torej bilo posebne določbe, da se napad s plinom potom mednarodnega prava izključi. Taka splošna prepoved pa se je, kakor omenjeno, izjavila z odprom Amerike. V tem položaju se ne more pričakovati od centralnih držav, da bi opustile to takšno tako važno bojno sredstvo, katero so s tehničnim napredkom tako izpolnile, da so sovražnika prekosile. (Pester Lloyd.)

Politični pregled.

= Odstop princa Hohenlohe in generala Martererja. Cesar je sprejel iz zdravstvenih ozirov zaprošen odpust prvega najvišjega dvornega mojstra, princa Konrada Hohenlohe, in imenoval njegovim naslednikom majorja grofa Josipa Hunyadya. Cesar je sprejel dalje iz istih vzrokov zaprošeni odpust generalnega pobočnika, generala barona Martererja, in na njegovo mesto imenoval generalmajorja barona Zeidlerja.

= Parlamentarni položaj. Pogajanja nemških strank s Poljaki o delovni večini v poslanski zbornici so se odložili, ker je večina vodilnih poslancev te dni zapustila Dunaj. Nemški poslanski krogi pričakujeta ugodnih uspehov. Zanašajo se na vladarja, ki je v zadnjem času zaslišal voditelje raznih strank v avdijenci, med drugimi nemška poslanca Waldnerja in Urbana, in češka člana gospodske zbornice bivša ministra barona Trnka in Začka.

= Oktroa v Avstriji. »Hrvatska Riječ« je prejela iz Beča naslednje zanimivo poročilo: V petek zvečer, po avdijenci dr. Žolgerja pri vladarju, prišla sta tajna svetnika baron Trnka in dr. vitez Žolger ponovno v avdijenco, da še enkrat opozorita na težke posledice oktroja na Českem in na posledice preganjanja na jugu, ta oktroa bil politični ukrep s težkimi posledicami. Vladar je, kakor se poroča z informirane strani, zahteval izjavno čeških zastopnikov za avstrijsko državo in za dinastijo. Omenjena tajna svetnika sta obvestila o tem Češky svaz. Na prihodnji konferenci se imajo storiti važni sklepi.

= Avstro-Ogrska in Rumunija. Ravnočar objavljenia avstro-ogrsko-rumunska pravno-politična dodatna pogodba k mirovnemu pogodbil z Rumuniju ureja vzpostavitev javnih in zasebnih pravnih odnosa, nadomestitev vojnih in civilnih škod, izmeno vojnih ujetnikov in civilnih internirancev, pomilostitveno vprašanje kakor tudi vprašanje postopanja z ladjami, ki se jih je polastil nasprotnik. Od posameznih določb člena 19 obsegajoče pogodbe je poudarjati: obveznosti Rumunije, da najkasneje tekom enega leta po ratifikaciji dodatne pogodbe sklene konzularno pogodbo; dalje odpoved Rumunije povračilu vseh škod, ki so ji nastali na njenem ozemlju vsled avstro-ogrskih vojaških odredb, všečevši revizije in kontribucije. Škode, ki so jih doživeli nevtralci na rumunskem ozemlju vsled odredb avstro-ogrskih čet mora Rumunija povrmiti. Avstrijci in Ogori, ki so bili pred izbruhom vojne v rumunskih javnih službah in so bili odpuščeni le kot sovražni inozemci, morajo biti na njihovo prošnjo zoper nastavljeni v istem času in z istimi dohodki. Pogodba naglaša dalje obojestransko obveznost pogodbenih strank, da boste prepričili v lastnih ozemljih vsako agitacijo in propagando in tudi vsako dejanie, ki bi bilo naperjeno posredno ali neposredno proti nedotakljivosti ozemelj, proti zakonitemu redu in varnosti ali javnemu miru drugega pogodbenega dela, posebno zbiranje ali uporabljanje vsakih podpor, darov in dragih prispevkov v svrhu take propagande. Pripuščene smejo biti le take šolske knjige in druga učna sredstva, ki ne nasprotujejo zgornjšnjim določbam. Rumunija se zavezuje, da ne bo ovirala izseljevanja rumunskih državljanov madžarskega pokoljenja na Ogrsko. Rumunija se glasom te dodatne pogodbe zavezuje, da izplača Avstro-Ogrski 35 milijonov kron efektivno v zlatu in sicer tekom dveh let po ratifikaciji mirovne pogodbe: vendar pa izraža Avstro-Ogrska pripravljinost, da se odpove temu znesku, ako bo glede ureditve plačilno:

prometa med monarhijo in Rumunijo v prihodnjih letih dosežen za oba dela ugoden uspeh.

= V nemškem državnem zboru je državni tajnik pl. Capelle povodom razpravljanja mornariškega proračuna opozarjal na ugodne uspehe neomejene podvodniške vojne in naglašal, da je bila vsa vojna industrija, v kolikor dopuščajo to druge potrebščine armade in mornarice, postavljena v službo gradnje podmorskih čolnov. Državni tajnik je izražal samozavest in svoje zaupanje v podvodnike in je končno z ozirom na angleška poročila o uspehi pri Ostende ugotovil, da se je protopila angleška zaporna ladja zunaj pristanišča na odprttem morju, da se je torej ta napad, kakor prvi, ponesrečil.

= Zvišanje dijet za nemške državnozborske poslance. Zvezni svet je sklenil, da zviša dijet nemških državnozborskih poslancev z ozirom na draginjo od 3000 na 5000 mark.

= Odkrita beseda o nemški vzhodni politiki. Nedovisni socialni demokrat, poslanec Haase, je nedavno govoril v glavnem odseku nemškega državnega zboru in izvajal med drugim: Politika, ki jo vodi nemška vlada na vzhodu, ne bo priveda do prijateljskega razmerja z vzhodnimi narodi. Nikdar še ni iskala vlada sporazuma pri svojih sosedih, nasprotno pa je hodila vedno po poti nasilja. Trditev, da moramo osvoboditi Finsko, je čisto navadno varanje javnega mnenja. Nobenega sovražnika nimamo tam, ampak naš smoter je bil, da zatrema tam v korist buržuazije delavško in kmetiško gibanje. In neprestano se vmešavamo v zadeve drugih držav. Na Estonskem smo naročili deputacije, ki zahtevajo v nasprotju z narodovo voljo, da naj se priklopi dežela Nemčija. Ker je bil estonski deželni zbor nasprotnega mišljenja in ker je sestojal iz naroda, smo ga kratkoimalo ignorirali. Dokler ni bilo na Estonskem naših čet, je vladal tam mir. Nato smo zatrli časopisie in uničili državnopravno svobodo. Zunanji nemški urad je reklo izrecno, da spadata Estonska in Livonska v območje ruske republike. Kancler pa pravi, da moramo podpirati odcepitev teh dežel od ruske države. Z Ukrajino je sklenila vlada mir, pomagala njeni vlasti do krima, sedaj pa gre in povzroči v republiki prevrat. To je zahrbitna politika. Ukrainska rada hoče dati kmetom zemljo, nemški reakcionar, kakor gospod v. Braun, pa ji svetuje, naj kmetom zemljo proda, da jih tako že vnaprej potisne v suženjsko zadolžitev. Nova vlada seveda ravna čisto po tem receptu. Nemški vrhovni velvajnik ni imel nobene pravice, izdati povelje glede obdelovanja zemlje, in posledica tega je moral biti ta, da je prišla ukrajinska vlada ob svoj kredit. Ali hočejo sedaj odvzeti kmetom žito nasiloma? Nasilno so vrgli rado in ravnali z njo prav po oldenburškem receptu. Kmetiška skupščina je bila pravzaprav skupščina veleposestnikov. — Izvajanja so jasna in osvetljajo vso smer in takško oficilne politike nemške države. Da naša monarhija tako politiko podpira, ni, da bi posebej dokazovali. In navsezadnje, kdor molči — pritrjuje.

= Varovanci Nemčije. O ukrajinskem hetmanskem kabinetu piše Pavel Rohrbach, nemški imperialist in zato gotovo v teh podatkih objektivna priča naslednje: »Skoropadski izhaja iz stare ukrajinske rodovine, kateri je pripadal že v 18. stoletju hetmansko dostenjanstvo. Doslej ni imel nobene zvezze z Ukrajino in se tudi ni brigal za ukrajinsko gibanje, temveč je bil petrograski gardni častnik in caristični general. Novi hetman je podobna prikazen, kakor finski general Mannerheim, ki je prav tako visok častnik stare ruske tradicije, iz časa carizma. Ministri Loskyj, Prokopovič, Čečenko, Nikavskyj so pristaši ukrajinskega federalizma in propagirajo idejo združitve Ukrajine v Veliko Rusijo v skupno zvezno državo ali državno zvezo. Vasilenko, Butenko, Kijanizyn, Ljubinsky, Stetkevič so kadetje, t. j. meščanski liberalci, ki pripadajo že od začetka sem vse-ruski kadetski stranki. Tej smeri prisega posebno Vasilenko, zato je imenovan mesto njega od druge strani (!?) ministrskim predsednikom Lysogub. Poštni minister Butenko je kadet z izrecno vseruskim stališčem. Justični minister Ščeluhin je postal popularen vsled nekega spisa, v katerem nastopa v skrajno sovražnem tonu proti nemškim kolonistom v Ukrajini. Vojni minister je Poljak, kar je treba posebno poudariti, ker ima na razpolago oboroženo silo ukrajinske države, in mu je mnogo do tega, da se potrdi in pomaga z njim svojim rojakom, poljskim veleposestnikom. Najbolj čudna priča v ukrajinskem ministrstvu je admiral Kolčak, poznan že izza caristične dobe kot človek najneprijetnejše vrste. Za časa revolucije je bil pod boljševiki se poveljnik černomorskega brodovja. Seveda ni imel tam pri moštvi nobene avtoritete, kakor nobeden dosedanjih pomorskih častnikov ne. Nekdaj je reklo: »Če se v Ru-

Napad s plinom v svitu mednarodnega prava.

Kakor poroča časopisie je mednarodni komite Rdečega križa v Zenevi dne 6. februarja t. l. poslal na vse vojujoče se države oklic proti vporabi strupenih plinov. S tem vprašanjem se je pečala, kakor znano, prva haška konferenca leta 1899. Rezultat je bil druga deklaracija 29. julija 1899, v kateri se določa: Pogodbo sklepajoče države se pokore vzajemno prepovedi, da se poslužijo takih izstrelkov, katerih edini namen je razširjevanje zadušljivih ali strupenih plinov. Po tej določbi gre samo za vojna sredstva, ki ne razvijajo plinovle mimogrede, marveč ki hočejo bojno nezmožnost povzročiti prav in izključno z zadušenjem ali zastrupljenjem. Takih izstrelkov v onem času še ni bilo. V komisiji je izrekel proti prepovedi pomisleke ameriški pooblaščenec Mahon, ki je izjavil nastopno: Ugovor, da je vojni stroj barbaričen, se je čul vedno proti vsakemu novemu orožju, ki pa je bilo končno vendar sprejet. V srednjem veku se je očitala grozovitost ognjenemu orožju. Pozneje so prišle na vrsto granate in pred kratkim torpedi. Ne zdi se mi dokazano, da so izstrelki z zadušljivimi plini nečloveški ali brezuspešni grozoviti vojni stroji in da ne bodo povzročili nikakega odločnega rezultata. Jaz sem zastopnik ljudstva, ki je prevezlo žive želje, da naj bo vojna humana, ki pa more biti prisiljeno, vojskovati se. Radi tega gre za to, da se ne oropamo z naglimi sklepi sredstev, katerih bi se mogli pozneje z uspehom posluževati. Kljub temu ameriškemu ugovoru je bila sicer deklaracija sprejeta, ali samo z dostavkom, da je obvezna za pogodbe sklepajoče države samo za slučaj vojne med dvema ali več izmed njih, in da preneha obveznost s trenutkom, ko se v vojni med pogodbenimi državami kaka nepogodbena država pridruži eni izmed vojnih strank. Ta slučaj je nastopal dejanski z vstopom Zedinjenih držav v vojno, ker Zedinjene države niso ne podpisale, ne ratificirale pogodbe. Vzrok neveljavnosti pripade torej ententi. Napačno pa bi bilo misliti, da je to bojno sredstvo zadeto s prepovedjo uporabe strupa ali zastrupljenega orožja (člen 23. a haškega deželnovojnega reda). To sledi predvsem iz tega, da omenjeni lastni dogovor velja

sij ne bo dalo več bojevati proti Nemcem, pa se dam Amerikancem na razpolaganje! — Lepa mešanica nazorov in političnih stremljenj je vsekako v novem kabnetu. Najlepše pa je to, da nima niti vseruska, niti federalistična stranka svoje večine, ker je kabinet tako smotreno sestavljen.

Majska amnestija na Ruskem. Na podlagi splošne amnestije z dne 1. maja je bilo oproščenih veliko število političnih in ludodelskih zločincev. V Petrogradu so izpustili na svobodo bivše ministre carističnega režima in režima za časa vlade Kerenskega, izvzemši one, ki so bili obsojeni radi veleizdaje in goljufije. Bivši vojni minister Suhomlinov, kakor tudi Puriškevič in drugi, ki so se borili proti sovetom, so postali prosti. Ta dan je bilo oproščenih samo v krestijskih vojnih zaporih okolo 200 oseb, ki so bili obsojeni zaradi političnih deliktov.

Finski deželni zbor. »Berlingske Tidende« poročajo iz Helsingforsa, da se sestane finski deželni zbor najbrže še tekom meseca maja. Od prejšnjih 70 socialističnih poslancev jih je le še 15; ostali so ali vjetri, ali pa so ubežali v inozemstvo.

Anglija in Finska. Iz Helsingforsa se brzjavno poroča: Tukajšnji angleški konzul je predložil senatu provizorično ureditev diplomatičnih odnosov med Anglijo in Finsko. Definitivna ureditev se pridržuje mirovemu kongresu. V smislu teh predlogov je Anglija pravljena začasno priznati samostojnost Finske, aka Finska poda garancijo za svojo neutralnost ter dovoli svoboden prehod angleškega blaga in potnikov v Rusijo kakor tudi svobodno uporabo finskih teritorialnih voda.

Sodba v bernskem špijonažnem procesu. V soboto se je izrekla sodba. Zaradi izdajstva proti Švicariji in radi poročevalske službe za tujo velesilo (Francijo) so bili obsojeni: francoski dragonski poročnik Maurice Mongeot na deset let prisilnega dela in dosmrtnega izgona iz dežele, Francoz George Clairin na šest let, francoski veleindustrijec Alfred Beuvard in francoski prokurist Fernand Dreyfuss na štiri leta prisilnega dela in izgona iz dežele. Vsi štiri se nahajajo že dolgo na Francoskem. Švicarski stražmojster Albert Schaffrot je bil radi poizkušenega deželnega izdajstva obsojen na dve leti in Švicarski stražmojster Pavel Koetschet na štiri leta prisilnega dela in izključenje z armade. Razen tega je bilo obsojenih še 14 obožencev radi prepovedane poročevalske službe v zapore do enega leta.

Mirovno gibanje v Italiji. »Secolo« poroča, da se mirovna propaganda v Romagni vedno bolj razširja. V Ceseni in okolici je bilo arretiranih 30 oseb, ker so pričevali kmečkemu ljudstvu, da bo dne 24. maja, na dan obletnice vojne napovedi Avstriji, sklenjen mir. Da bi se ljudstvo navdušilo za vojno, se prirede v Rimu in Milani na dan 24. maja velike svečanosti.

Delavci, delavke!

Kakor sodni dan bučijo še vedno topovi, človeku se zdi, da ta krvavi ples ne bo nikdar ustnil. A to bučanje topov je sodina tromba, ki kliče vse trpine sveta skupaj, nai si bodo na tej ali oni strani strelnih jarkov, nai govorite ta ali oni jezik. Vse te trpine kliče strašna vojna tromba, nai se združijo, da sodijo tiste, ki so povzročili vojno. In ta sodba bo strašna, ko bo to trpeče ljudstvo sodilo, grozen bo klic, ki bo zaklical: Poberite se vi prokleti od nas v večni ogenj, ki je najmenjen vam in vašim pomembnikom. Takrat se bo zemlja stresla in zrušila se bo zlato tele, okrog katerega plešejo ti podljevalci vojne.

Zavedno delavstvo, zadnji čas je, da se združiš v svojih strokovnih in političnih organizacijah.

Največje važnosti je pa danes tudi časopisje. Časopis je danes hujši nego vsi topovi. Delavci, zapomnite si dobro, kadar bo delavsko časopisje močnejše nego kapitalistično, takrat bodo za večno utihnili vsi topovi. Delavec, delavka, pomislil samo eno! Ali te kapitalisti kdaj povabi k svoji bogato pogrnjeni mizi, katero si mu ti napolnil s svojimi žulji, ali se moreš usesti na vlaku k njemu na njegovo žanljasto blazino, ali moreš ž njim, kadar si zbolel na visoka in lepo opremljena zdravilišča, kjer ima na razpolago najboljše zdravnike, ali te povabi na potovanja, da si ogledaš lepa, krasna mesta, katera so napravile delavčeve žuljive rokoke, ali te sprejemata na svojih večernih zabavah. Ne, ljubi delavec, v vseh omenjenih slučajih bi ti pokazal hrbet, kajti ljudje z žuljavnimi rokami in umazano obleko niso zanj.

Le eno stvar ima kapitalist, katero nai bi delavec užival žnjam, to je duševna hrana. Svoje časopisje ponuja delavcu v vsaki obliki. V svojem časopisu celo ponuja, da bi nekoliko dopustil n. pr., da nai se odpravi beseda milostiva, pokorni sluga, ter poljubljanje rok itd.

Dragi delavec in delavka! Ako ničesar ne moreš imeti s kapitalistom skupno, pusti še nje-

govo duševno hrano. Vsak delavec in vsaka delavka naroči delavski časopis, iskrbno ga citaj in širi med svoje sotrpine. Posnemajmo nemške delavce. Pri vsakemu boste našli na mizi delavski časopis. Vsak delavec in vsaka delavka naj naredi svojo dolžnost in kmalu boste videli, da nam ne bodo mogli več očitati, da imamo listič in da smo suha veja na deblu. Kmalu se bo pokazalo, da je slovenski delavec vrh slovenskega drevesa.

Vsaka delavka pazljivo citaj delavski časopis. V njem se bodeš naučila vzugljati svoje otroke, da bodo znali stati na strazi, ko imine na večina, da se nikoli več kaj emakega ne ponovi. Ako boš žena čitala delavski časopis, boš znala tudi skrbno pripraviti svoje otroke, ki jih z velikim trudem izšolaš, da postane uradniki, učitelji itd., nato, da nikdar ne pozabijo, da so delavski sinovi in hčere, ter, da bodo voditelji trpinom. Znali bodo misliti, da kapital istotako nlači, kakor druge delavce in da le s skupno močjo bo premagal ta družabni red, ki da tistim, ki nič ne delajo vse, kar jim srce poželi, a za tiste, ki delajo od ranega jutra pa do poznega večera, pa še redkega močnika ni. — Sodružica M. R.

Dnevne beležke.

Zagonje ob Savi. Na razna vprašanja sodrugov in sodružic v okraju politične organizacije Zagorje se vse sodrugi obvešča, da je odbor politične organizacije dogovorno z zaupniki sklenil, da naj se sodrugi in sodružice, ki žele iti na shod na binkoštno nedeljo dne 19. t. m., v Trbovlje zberejo v društvenem lokalu v Zagorju ob 11. uri dopoldne. Vsi oni, ki gredo prej ali pozneje, pa naj bodo točno ob 1. uri v Delavskem domu v Trbovljah. Odbor.

Železničarji postaje Rakek prirede dne 19. maja ob 3. popoldne pri gosp. Ševanju Šajkiju loterijo s prvočno zabilavo v korist občinskega športnega kluba, ki so v sledi vložne posebno prizadeti. — Vstopnina 60 vin. za osebo. — Glede na blagi namen se slavimo občinstvo vabi k obilni udeležbi.

Pokojni sodrug Gašper Strmšek je bil dolgoletni član železničarske organizacije in član osebno-dohodinske komisije. Pokopalci so ga v Laporjah na Spodnje Štajerskem. Organizacija železničarjev izgubi ž njim zoper enega izmed požrtvovalnih članov. Strmšek je opravljjal ponovno razne funkcije pri podružnici Ljubljana, katere član je bil nazadnje. Umrl je na proletarski bolezni v očetovski hiši, kjer je mislil, da bo dobil mir in zdravje proti zavratni bolezni. Pogreb se je vršil ob številni udeležbi. Ne samo njegovi rojaki in sosedji, temveč tudi veliko število sodrugov iz Ljubljane in zastopnik postaje Ljubljana (južna železnica) so prišli k pogrebu. Čast njegovernemu spominu.

Resolucija graških delavcev. V nedeljo dopoldne so imeli še stavkujoči delavci graške tovarne za vagone shod, na katerem je bila sprejeta naslednja resolucija: »Zaupniki celokupnega delavstva obrata Weitzer, in sicer: kovinarški delavci, mizarji, pleskarji, ženske delavske moči itd., predlagajo skupščini, da nadaljuje v pondeljek, dne 13. t. m. delo, pod pogojem, da izposluje pritožbeno komisijo čim preje ugodno rešitev plačilnega vprašanja, ki čaka rešitev že več mesecev. Skupščina izvoli iz svoje sredede 12 zaupnikov, ki naj opišejo močno ogorčenje delavstva vsled neugodnih plačilnih in delavnih razmer dejelnemu namestniku, predsedniku pritožbene komisije in vojaškemu voditelju. Delavstvo zahteva od svojih zaupnikov tudi, da izjavijo tem merodajnim činiteljem, da je bil eden vzrok za delavski upor tudi neprestana provokacija ravnatelja, ki vodi podjetje, in da bi vplivala nadomestitev te osebe bistveno pomirjevalno.« S to resolucijo je gibanje graškega delavstva končano. V torsk pojde k dejelnemu namestniku deputacije dvanaestih mož pod vodstvom sord. Macholda in mu naznani želje ter pritožbe delavstva iz graške tovarne za vagone.

Gospodarska zveza industriji za umetna gnojila. Vsled odredbe Trgovinskega ministra se bodo združila vsa podjetja za umetna gnojila v enotno gospodarsko zvezo, ki bo imela poleg drugih pravic tudi to, da bo dočevala razdelitev in cene umetnim gnojilom.

Pasivna resistence na praških cestnih železnicah. Praški listi poročajo, da se vrši na nekaterih progah električne cestne železnice v Pragi pasivna resistence s tem, da večina voz neha voziti že ob 9. na mesto ob 10. zvečer. Uslužbenci izjavljajo, da vsled slabe, nezadošne hrane ne morejo več delati od 5. ure zjutraj do polnoči, ker jim popolnoma poidejo moči. Zahtevajo, naj uprava železnice poskrbi za primerno prehrano zanje in njih družine ter jim da vsak teden en popolnoma prost dan.

Ljudsko deputacijo zaprli. V nedeljo je prišlo nekaj sto žen pred višo praško - šmihovsko župana Koldinskega in so tam demonestrirale, nakar jih je bilo devet arretiranih. V ponedeljek, dan na to, je šlo 120 šmihovskih žen pred praško kaz. sodišče, kjer so zahtevale, da sodišče arretiranke takoj izpušti. Ko se jim je povedalo, da žene niso zaprte v kazenskem sodišču, so odšle pred policijsko ravnateljstvo in so odpisale k predsedstvu deputacije štirih žen. To odpolanstvo pa je policija vsled nekaterih krepkih izjav zaprlo za štiri dni. Ostalih 116 žen so na dvorišču policijskega ravnateljstva povprašali za imena in jih nato izpuštili. — Do izgrédov je privedla žene na raščačo lajota.

Neprijeten dogodek za delavca ob zadnjih ljubljanskih izgredih. Tisti dan po ljubljanskih demonstracijah je prišel delavec M. Š. na delo nekoliko pred sedmo uro zjutraj. Ker večna vrata niso bila odprta, ni mogel na delavni prostor. Patrulja ga je hotela odgnati od Šentpetrskega mestu, ko pa je stvar pojasnil, da je kljub temu arretirala in odvedla na stražnico. Delavec je znan organom in je prav minoliuben. Take neprijetnosti so pač nepotrebitne in razburjajo, ker so objektivno presojano res nepotrebitne.

Za župana v Krškem je izvoljen posetnik Ivan Golob.

Cene praščkov na Koroškem. Ugotovljajnica za cene na Koroškem je določila za praščke naslednje cene: do 10 kil žive teže 14 K, od 10 do 20 kil 12 K, čez 20 kil 10 K za kilogram.

Obsoten oderih. Posetnika Petra Wigisserja iz gospodarske občine je obsodilo celovško okrajno sodišče na tri dni zapora in 900 K globi, ker je zahteval za kilogram svinskega mesa žive teže prekorno ceno 19 K 75 vin.

Blažnik, ki je zakljal konja na Korzu v Trstu. 20letni mesarski pomočnik Alberto Vecchiet v Trstu je zblaznel. Peljal je konja po Korzu, se ustavil blizu kavarne »Al Corzo« in glasno oznanjal, da on poskrbi, da Trst ne bo več trpel lakote. Nato je potegnil mesarski nož, zakljal konja in ga začel razkosavati kot spreten mesar. Tačas pa so prišli ponj z avtomobilom in ga odpeljali v občinsko bolnišnico v opazovalnico.

Zaradi neprevidnosti ustreljena vojaka. Iz Leobna poročijo: V mestni restavraciji Göss so nameščeni vojaki nekoga logrskega polka. Pred kratkim pa se je neko jutro sprožila enemu teh vojakov puška in streli je zadel vojaka, ležečega na slamnici, v spodnjem del telesa in obenem ramila še drugega v prsi. Nesrečnež sta kmalu potem izdihnila. Bila sta oba cigana. Eden zapušča ženo in petero otrok. Ciganska kapela, h kateri sta spadali ubogi žrtvi, jima je igrala na grobu genjlive arje.

Za ustanovitev visoke tehnične šole v Zagrebu. Zagrebska delniška pivovarna je privala skladu za ustanovitev visoke tehnične šole v Zagrebu lepo visoto 50.000 krom, plačljivih v petletnih obrokih po 10.000 krom. Prvi obrok je pivovarna že izplačala.

Vojna, kultura in barbarstvo? O tej temi pravi Avgust Strindberg: »Egiptovska kultura, palestinska, grška, rimska — vse so padle pred barbarom. Vedno je bil barbar oni, ki je zmagal. Ali je že sledil kakor Turek Judu, Macedonec Grku, Got pa Rimljani! In v nemško-francoski vojni je zmagal Nemec le, ker je bil večji barbar kot Francoz. Ne filozofija Nemcov je končno zmagala, ne njegova znanost, temveč ostanek barbarstva, ki ga je napravilo zmiožnega, da se je ukvarjal s tako znanostjo, kakršna je vojna umetnost. Ni imel ljubezni, in tudi vere ni imel, imel pa je kanone... In bog gotovo ni bil poleg pri Sedamu, kjer je zatonila kultura... Miglji za cenzorja: Ako bi se zamenilo Strindberga, bi bila blamaža. Kaj takega se ne storil! (»Arbeiter-Zeitung»).

Goriška aprovizacija deli ta teden v Šentvidu. Riškem mestu sledče: sirkove moke 1.15 kg, krompirja 1 kg, sladkorja $\frac{3}{4}$ kilograma, ržene moke in fižola po $\frac{1}{4}$ kilograma, ovsenega riža, olja in marmelade po $\frac{1}{8}$ kg in štiri škatle kavine primesi.

Vojna.

Dunaj, 14. maja. Uradno se razglaša: Položaj na italijanski fronti je nespremenjen. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 14. maja. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Na bojnih frontah zjutraj živahan topovski ogenj, ki je tekom dneva ponihal, proti večeru pa zopet naraščal. Po močni artiljerijski pripravi so Angleži napadli na

pozicije severno in južno Gienvichy. Bili so z velikimi izgubami zavrnjeni. Izvidno delovanje traja dalje. — Z ostalih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Zadnje vesti.

Cesar Karel obišče bolgarskega kralja.

Sofija, 14. maja. Bolgarska brzojavna agentura poroča, da obišče cesar Karel te dni Bolgarskega vladarja. Obisk bo izražal žive prijateljske zveze, ki vežejo vladarja Avstro-Ogrske in kralja bolgarskega.

Italijanske izgube v soških bitkah.

Dunaj, 14. maja. Kakor poročajo listi, so izgubili Italijani v svojih enajstih soških bitkah skupno 634.000 mož. K temu pride še 1.200.000 ranjenih, ki so mogli oditi zopet na fronto. Tekom naše jesenske ofenzive leta 1917. so imeli Italijani mrtvih 800 oficirjev in 56.000 mož, ranjenih 3200 oficirjev in 120.000 mož, vjetih 10.000 oficirjev in 285.000 mož. Skupna sovražnikova izguba od začetka vojne znaša 2.250.000 mož.

Volilna reforma na Prusku.

Berlin, 14. maja. Pri tretjem branju zakonske osnove o volilni reformi je bil predlog, naj se § 3. glede enake volilne pravice vpostavi zopet po vladnem načrtu, odklonjen z 236 glasovi proti 185 glasovom.

Nova zvezna pogodba.

Berlin, 14. maja. »Berliner Tageblatt« piše: O uradnem obvestilu, da se zveza med Nemčijo in Avstro-Ogrsko razširi in poglobi, se v političnih krogih živahno razpravlja. Izjavlja se, da bi Nemčija brez pomisleka privolila v priklopitev Poljske Avstriji, če bi Avstro-Ogrska, vojaško-politično bila zvezana z Nemčijo.

Nova oddaja premoženja v Nemčiji.

Berlin, 14. maja. V glavnem odseku državnega zborna so podali centrum, naprednjaki, nacionalni liberalci in socialni demokrati predlog za novo oddajo premoženja.

Rusija in Nemčija.

Berlin, 14. maja. Reuterjev urad poroča baje iz Moskve, da je vročil nemški poslanik grof Mirbach ljudskemu komisarijatu ultimatum s celo vrsto zahtev, ki bi sprejete izpremenile Rusijo v nemško obrambno ozemlje. Wolfow urad je pooblaščen, da izjavi: Porocito ni resnično. Pogajanja z ljudskim komisarijatom se drže skozi in skozi brestovske mirovne pogodbe in se tičejo le tehnične izpeljave njenih pogojev. Pogajanja se vrše v popolnoma spravljenem duhu in niso niti od daleč podobna ultimatu.

Mackensen na zapadni fronti.

Geneve, 14. maja. Angleški listi javljajo, da je vrhovni poveljnik armade centralnih držav na Balkanu feldmaršal Mackensen prevzel poveljništvo nad vojno skupino prestolonaslednika Ruprechta bavarskega na francoskem bojišču.

Oproščeni socialisti.

Rim, 13. maja. O priliki hišne preiskave v rimski strokovni zbornici prijeti in aretovani agitatorji Furio, Pacca, Sokario in Stagnitti, kakor tudi anarhist Monticelli in še nekaj drugih, so bili pred sodiščem oproščeni in izpuščeni na svobodo.

Mirovna pogajanja med Rusijo in Ukrajino.

Kijev, 14. maja. Ukrainska vlada se je pogodila z Rusijo, da se bodo pogajanja za mir vršila v Kijevu in ne v Kurskem. Obe mirovni delegaciji se bodeta v kratkem sestali.

Kavkaz samostojen.

Carigrad, 14. maja. Carigradska Agence telegraphique poroča: Ciskavkaz je proglašil svojo neodvisnost.

Francoski socialisti proti nemški soc. dem. stranki.

Paris, 13. maja. Štirideset članov socialistične parlamentarne skupine je podpisalo manifest, v katerem soglašajo z nazori članka, ki ga je priobčil Branting v »Socialdemokraten« in v katerem pravi, da se je stara nemška soc. dem. stranka vsled izjave v »Vorwärts« z dne 11. aprila, sama izključila iz Internationale. Manifest vzame to priznanje stranke na začetje in pravi, da je ta nemška soc. dem. stranka sokriva velikega podjetja v svinemške oblasti. Toda nemški pohod je potreben, pravi dalje manifest. Potrebno je, da pride ta stranka do uverjenja, da sila odločitve ne bo izstila, in da je politika, kateri služi že štiri leta, na-

pačna in nedemokratična. Od 4. avgusta dalje, ko je stopila nemška soc. dem. stranka na stran ko je stopila nemška soc. dem. stranka na stran cesarske vlade, je postala stranka socializmu in mednarodni solidarnosti nezvesta,

Aprovizacija.

Goveje meso tudi ob torkih in petkih. Gosподje mesarji Kozak Josip, Košemina, Anžič in Cirman, ki imajo največ strank, bodo prodajali odslej poleg sred in sobot, ob katerih dnevih prodajajo sedaj meso, tudi ob torkih in petkih popoldne od 5. do 7.. Seveda naj stranke skrbe, da se pravilno razdele in da ne bo ob novo naznjenih urah prevelikih navalov.

Petrojej. Strankam se naroča, da takoj nakupijo petrolej na prvi in drugi odrezek petrolejskih kart, ker se po 18. maju ne bude več oddajalo petroleja na prvi in drugi odrezek. Tretji odrezek in petrolejsko karto naj stranke shranijo, ker se bude na iste dobilo še nekaj petroleja in sveče.

Predajalcem petroleja morajo zanesljivo 21. t. m. predložiti v mestni posvetovalnici vse odrezke za petrolej in pa sporočiti, koliko imajo še petroleja v zalogi, ker se bodo sicer pri mudrem trgovcu izvršile uradne poizvedbe.

Razno.

• Železniška nesreča. Iz Sarajeva poročajo, da se je zgodila ob hercegovsko dalmatinski meji težka železniška nesreča. Vsled trčenja dveh vlakov je skočilo s tira sedem vagonov, dva sta padla preko nasipa. Deset oseb je težko ranjenih.

Kdor zna misliti,
ve, da mora biti vsak delavec član
socialno demokratične stranke.

Zaveden delavec ne bo odlašal, temveč takoj sporočil svoj pristop v stranko z dopisnico. Napiše naj natančno: svoje ime, stan in bivališče in odpošlje na naslov: Josip Petejan, Ljubljana, Učiteljska tiskarna.

Bodočnost gre delavstvu, če bo močno,
zato vsi v organizacije!

Izdajatelj in odgovorni uredniški:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Konsumno društvo

za Ljubljano in okolico

r. z. z. o. z.

v Ljubljani.

Pisarna: Ljubljana-Šiška, Kolodvorska ul. 56.

Osrednje skladiste: Kolodvorska ulica 56.

Prodajalne:

1. Ljubljana-Šiška, Kolodvorska ulica 56
2. " Sodne ulice 4.
3. " Krakovski nasip 10.
4. " Udmat, Bohoričeva ulica 12
5. Vič-Glince, Tržaška cesta.
6. Vič-Rožna dolina 165.
7. Tržič na Gorenjskem.
8. Sava (okr. Jesenice) na Gorenjskem.
9. Jesenice na Gorenjskem.
10. Koroška Bela-Javornik.

Prodaja se le članom.

Pristopnina 1 K.

Delež 40 K.

V letu 1916-17 (od 1. julija 1916 do 30. junija 1917) se je oddalo blaga med zadružnike za 2.000.000 kron.

Zadružnikov (30. jun. 1917): 2500 rodbin.

Družbeno premoženje 1. junija 1917:

Rezervni zaklad	K 20.400.
Dispozicijski	K 11.750.
Bojniški	K 15.000.
Pogrebni	K 1.000.
Penzijski	K 6.000.
Deležni	K 60.000.

- GORICA - F. BatjeL LJUBLJANA -
Stolna ulica 2-4 Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

če s staro prevmatiko

šivalni in pisalni stroji, grzmofoni, električne žepne sver

tilke. Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA
Ljubljana, Prešernova ulica št. 3.

je imela vlog koncem leta 1917 K 66,800.000—
hipotečnih in občinskih posojil „ 27,000.000—
rezervnega zaklada „ 2,000.000—

Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

4%

večje in restalne vloge pa po dogovoru.

Hranilnica je pupilaro varna in stoji pod kontrolo

c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Posoja na zemljišča in poslopja na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 3/4% odplačevanju na dolg.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno
Kreditno društvo.